

1960 р). За літературними даними в Україні відомо всього 18 видів з роду *Amanita*. Завдяки дослідженням Ганжі Р.В. та Беседіної І.С. — 15 видів виявлені на Полтавщині. Сім із них є рідкісними [1,2]. Тому, знахідка нового місцезнаходження *A. echinosperhala* являє значний науковий інтерес.

У зв'язку з тим, що вид належить до роду *Amanita* (де 93% становлять отруйні види), був виявлений у місцях масового відвідування місцевим населенням, є рідкісним і занесений до Червоної книги України, а в науково-популярній літературі дані про нього відсутні, вважаємо за доцільне зазначити його морфолого-анатомічні особливості.

Шапка 6–8 см у діаметрі, товсто-щільном'ясиста, опукло-розпростерта, білувата, сірувато-білувата, густо, майже рівномірно вкрита пірамідальними, гострими, грязно-білими бородавками, з тупим, гладким пластівчастим краєм. Пластинки густі, широкі, тонкі, вільні, кремово-сіруваті. Спори (10) 9,5–8,5х6,5–7 мкм., безбарвні, яйцевидні, широкоеліпсоїдні. Ніжка 6,5–8х1,5–2 см, вгорі циліндрична, поступово розширена у середині і потовщена донизу, кореневидновитягнута біля основи, вкрита концентричними рядами з білувато-сіруватих пластівців, з прирослою до ніжки біля основи сіруватою піхвою. Кільце верхівкове, вузьке, тонке, кремово-біле, трохи смугасте з верхньої сторони, хлоп'євидне з нижньої. М'якуш на зламі кремовий, щільний, з приємним запахом. Відношення до їстівності у джерелах різне: їстівний низької якості [5] і неїстівний [2,3,4].

Виявлений на ґрунті у двох місцях північно-східної частини дубово-кленового лісу Розсошанського лісництва (в околицях м. Полтава), у кількості десяти плодових тіл, 2.09.2006 р.

Література

1. Беседіна І.С. Гриби родини *Amanitaceae* на Полтавщині // Треті Каришинські читання. Міжвузівська наук.-практ. конф. з проблем природ. наук (екологічні аспекти). Матеріали доповідей — Полтава, 1995. — С. 9–10.
2. Вассер С.П. Флора грибов Украины: Аманитальные грибы. — К.: Наукова думка, 1992. — С. 136–139.
3. Зерова М.Я., Сосін П.Є., Роженко Г.Л. Визначник грибів України. Т. 5, кн. 2. — К.: Наукова думка, 1979. — С. 254–255.
4. Червона книга України. Рослинний світ. / Під ред. Ю.П. Шеляг-Сосонка — К.: Українська енциклопедія, 1996. — С. 545–561.
5. Грибы: Справочник / Пер. с итал. — М.: ООО „Издательство АСТ“: ООО „Издательство Астрель“, 2001. — С. 47.

ЗБЕРЕЖЕННЯ ВИДОВОЇ РІЗНОМАНІТНОСТІ ТРАВ'ЯНОЇ РОСЛИННОСТІ В М. ОДЕСІ

*Бурдейна Т.Л., Калашникова Н.Д.
Одеський педагогічний коледж
Південноукраїнського державного педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського*

Біопродуктивність та біорізноманіття біосфери є стабільними ве-

личинами. Вони визначаються максимально можливою продуктивністю автографів у межах біосфери та повним засвоєнням продуктів їхньої життєдіяльності у ланцюгах живлення консументами та редуцентами. Різде зниження біорізноманіття спричинює дестабілізацію біогеоценозів і біосфери в цілому, руйнування ланцюгів живлення та зрештою локальні або глобальні біоценотичні кризи. До цього призводить дія факторів з неперіодичною зміною інтенсивності, наприклад антропогенних. Унаслідок зростання впливу господарської діяльності людини на довкілля Земля нині перебуває під загрозою біосферичної катастрофи.

Тварини й рослини — своєрідний барометр. Якщо раптово виявляється, що тварини зникають, то це попередження: з екосистемою негаразд. Тому охорона тварин і рослин, за своєю суттю — охорона нас самих... Треба захищати їх, бо якщо підуть вони, підемо й ми (Дж. Даррелл).

У 1992 р. у Ріо-де-Жанейро (Бразилія) відбулася Конференція ООН з питань довкілля й розвитку, в якій брали участь глави 179 держав світу.

Конференція ухвалила п'ять основних документів: Декларацію про довкілля й розвиток. Порядок денний XXI століття, Заяву про принципи управління, захисту й постійного розвитку всіх видів лісів, Конвенцію про біорізноманітність.

Конференція вперше оголосила збереження біорізноманітності пріоритетним напрямом діяльності людства.

Конвенція зазначила, що збереження біорізноманітності пов'язане як із комплексними заходами для забезпечення виживання людства, так і з конкретними діями заради збереження біорізноманітності певного рівня — генетичної, видової, екосистемної.

На відміну від видів, котрі часом можуть пристосуватися до антропогенного фактора, переселитися в штучні біогеоценози — агроценози, лісосмуги й лісопосадки, водосховища й ставки, природні екосистеми до людини не пристосовуються. Вони або остаточно деградують, або перетворюються на квазіприродні екосистеми.

Подібно до Червоної книги, сьогодні складаються списки рідкісних екосистем і тих, що зникають, а отже, потребують особливої охорони. Такі списки називаються Зеленою книгою. Не викликає сумніву, що Зелена книга найближчим часом набуде статусу державного документа, як і Червова книга.

Чотири гігантські платани ростуть недалеко один від одного в сквері Одеського державного академічного театру опери і балету. Цим деревам 130–170 років. В Одесі утримується на обліку близько тридцяти багатолітніх дерев. Всі дерева-патріархи оголошені пам'ятками природи і знаходяться під охороною держави.

Кожен рік, підтримуючи всеукраїнські, міські чи обласні акції „Посади дерево“, „Зелений паросток майбутнього“, „Прибери місто“ колектив коледжу приймає участь в наведенні чистоти і порядку на місцях. Активісти, члени Асоціації юних екологів займаються спостереженням, дослідженням разом з виконанням прибирання, очистки території.

Проблема знову стикається з нестачею інструментів — грабель, лопат і т.п. Справа в тому, що за часів СРСР поперек схилів прокладені бетонні зливозахисні траншеї, які ось уже протягом десятків років підтримуються в ідеальному стані — навіть підмітаються, а територія прибережних схилів програбляється від опалого сміття та побутових відходів.

Одночасно з фізичною роботою по очищенню схилу, юні екологи досліджують і зберігають ранньоквітучі трав'янисті, серед яких є чимало ендемічних форм, а також восени, коли сезонність змінює видовий фон схилів і відцвітають лікарські рослини, що теж потребують ретельного догляду і охорони.

Грамотне, чуйне відношення до оточуючого середовища дає свої наслідки: в Одесі в культуру введені різнокольорові іриси; завдяки використанню для опилення рослин з дикої флори, виведений славнозвісний чорний тюльпан, а дикі іриси, тюльпан, рябчик, конвалія, підсніжники і проліска прекрасно прижилися на клумбах міста та біля осель жителів області, а конвалія прямо-таки стала бур'яном, що „душить” інші декоративні рослини (Миколаївський р-н). Такі та інші повідомлення члени гуртка природоловів заслуховують на своїх засіданнях. Ставши старшокурсниками, члени Асоціації відвідують засідання Міжнародного симпозиуму „Проблеми Чорного моря” а більшу частину доповідей із збірників, що видається щорічно, заслуховуємо на засіданнях в коледжі.

Так поєднується теоретична робота з практичною діяльністю колективу.

У 2007 р. готуємо Науково-практичну конференцію Міжнародного захисту оточуючого середовища (травень 2007 р.)

Література

1. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екології. — К.: Либідь, 2004.
2. Кучеренко М.Є. Загальна біологія (підручник для учнів 10–11 класів). — К.: Генеза, 2000.
3. Топчів О.Г., Толкаченко Л.П. Мій рідний край — Одещина. — Одеса: Ярослав, 2004.

ДОСЛІДЖЕННЯ АПРОБАЦІЙНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЯБЛУНІ САДОВОЇ В УМОВАХ С. ВЛАСІВКА ЗІНЬКІВСЬКОГО РАЙОНУ

Валах Р.С., Оніпко В.В.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Однією з важливих плодкових рослин є вид *Malus domestica* Borkh. Де б не зростала ця культура, вона відразу завойовує симпатію людей. Цьому сприяє дивна краса дерева під час цвітіння, високі смакові, дієтичні і лікувальні властивості плодів. Ареал яблуні досить широкий. Яблуневі сади ростуть і плодоносять у Криму, Середній Азії і навіть у Сибіру [2]. Це пояснюється тим, що яблуня менш вимоглива до ґрунтів, чим інші кісточкові та ягідні культури. Високі врожаї яблук збирають як на потужних чорноземах так і на дерново-підзолистих ґрунтах з малопотужним гумусовим шаром. Широкому поширенню яблуні садової сприяє і той факт, що її плоди можна використовувати у свіжому вигляді та протягом року. Яблука вважаються цінною сировиною для різних видів переробки. З них отримують високоякісне варення, компоти, джеми, повидло. Великим попитом користуються мочені, мариновані, сушені яблука. В яблуках міститься велика кількість цукрів, що швидко засвоюються в організмі — до 12%; мінеральних солей — до 100 мг на 100 г